

Aan de leden van de
verenigde vergadering

Rotterdam, 12 december 2006 V.V.: 28 maart 2007

Onderwerp: kredietvoorstel participatie Agendapuntnr: 21
project Veiligheid
Nederland in Kaart (VNK-2)

Aanleiding

De Deltacommissie, ingesteld na de watersnoodramp in 1953, heeft in 1960 een rapport gepresenteerd met de huidige normstelling van primaire waterkeringen, zoals deze uiteindelijk in de Wet op de Waterkering is vastgelegd. (een overschrijdingskans voor Schieland van 1:10.000 en voor de Krimpenerwaard 1:2.000).

Eind vorige eeuw kwam nadrukkelijk het besef dat hogere waterstanden en krachtiger golven op de dijken en duinen gaan optreden. Ook werd het duidelijk dat de economische gevolgen van een dijkdoorbraak steeds groter zullen worden immers het BNP is sinds 1960 sterk gestegen. Een en ander vraagt om een gezamenlijk proactief beleid om te onderzoeken of de bestaande normen nog voldoende veiligheid garanderen. Het kabinetsstandpunt "Anders omgaan met water" (2000) over het waterbeleid 21^e eeuw gaat uit van het anticiperen op de toename van de kansen en gevolgen van een overstroming. Daarom is het van belang de kansen op en de gevolgen van een overstroming zo goed mogelijk in beeld te brengen. Het overstromingsrisico is het product van de overstromingskans en de gevolgen van de bijbehorende overstroming. Met de bepaling van dit risico is het mogelijk om transparante en onderbouwde keuzes te maken in het maatschappelijke en politiek gewenste veiligheidsniveau tegen overstromen (het afwegen van kosten en baten van verregaande investeringen in veiligheid).

VNK-1

In 2001 besloot de toenmalige staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat berekeningen te laten maken voor de overstromingskansen en risico's voor een aantal dijkkringgebieden. Het berekenen van de overstromingsrisico's heeft de volgende voordelen:

- Voorbereiding op de vraag of Nederland veilig genoeg is. De politiek (het kabinet en de Tweede Kamer) dient deze vraag in principe te beantwoorden. Voor een goede beleidsdiscussie kan het van belang zijn om inzicht te hebben in de huidige risico's en in de kosten en overige effecten van maatregelen om deze risico's te beperken.
- Prioritering van maatregelen om de veiligheid te verbeteren. Inzicht in de kosten en baten van maatregelen biedt de mogelijkheid om op basis hiervan te prioriteren in de te nemen maatregelen.
- Inzicht in de zwakke plekken in dijkringen. Een risicoanalyse van dijkringen geeft inzicht in de bijdrage van afzonderlijke factoren die het risico bepalen.
- Bijdrage aan rampenbeheersing. Grootschalige overstromingen zijn rampen. Om voorbereid te zijn op dergelijke rampen is inzicht nodig in het verloop van een overstroming en in de risico's.

Het project VNK-1 heeft in 2001 als doel geformuleerd: "inzicht krijgen in de overstromingskansen in Nederland, in de gevolgen van overstromingen en in de onzekerheden die bij het bepalen van de kansen en gevolgen een rol spelen. Op basis van dit inzicht ontstaat zicht op de zwakke plekken in de dijkringen en worden de overstromingsrisico's in kaart gebracht".

De opdracht voor Veiligheid Nederland in Kaart bleek ambitieus te zijn. Ondanks het feit dat Nederland voorop loopt in kennis over overstromingen, blijft het moeilijk om complexe overstromingsprocessen in hanteerbare rekenmodellen te vertalen. Het toepassen van nieuwe methoden voor het bepalen van de overstromingskansen en gevolgen op de grote lengte aan waterkeringen heeft meer tijd en inspanning gekost dan voorzien, onder meer omdat de benodigde gegevens over de dijken niet altijd voorhanden waren.

Het project is begonnen met zes dijkringen in het rivierengebied, de zogenaamde koplopers. Oorspronkelijk was het doel van VNK-1 om vervolgens voor alle dijkringen in Nederland risico's te bepalen. In de loop van het project is het doel aangepast en is besloten om voor zestien representatieve dijkringen de risico's te bepalen. Vervolgens zijn tien dijkringen (waaronder die waarvan Schieland en de Krimpenerwaard deel uitmaken) zo gekozen dat zij, samen met de zes koplopers, een representatief beeld van de Nederlandse dijkringen geven en zo veel mogelijk verschillende kenmerken weerspiegelen.

De waterschappen zijn betrokken geweest bij de ontwikkeling van VNK-1: de beschikbare gegevens van de 16 dijkringen zijn door de waterschappen (om niet) ter beschikking gesteld en de conceptresultaten zijn steeds door de waterschappen ambtelijk van commentaar voorzien. Andersom hebben de waterschappen o.a. de beschikking gekregen over de inmiddels welbekende overstromingsfilmpjes.

De globale uitkomsten van VNK-1 zijn weergegeven in bijgaande brochure van Verkeer en Waterstaat. VNK-1 vormt een tussenstap in een langer ontwikkeltraject. De thans berekende overstromingskansen mogen dan ook nog niet absoluut worden gehanteerd.

VNK-2

Het doel van VNK-2 is om landsdekkend de overstromingskansen en de gevolgen van overstromingen te berekenen en aan de hand daarvan het overstromingsrisico per dijkkring vast te stellen. De kansen, gevolgen en risico's moeten voor alle dijkringen worden berekend. Ook zullen een drietal categorie C-waterkeringen worden meegenomen. Zoals het er nu naar uitziet zal de primaire waterkering langs de Hollandsche IJssel, voorzover deze bescherming biedt voor dijkkring 14, hiervan deel uitmaken.

Naast het project VNK loopt de discussie over de actualisatie van het veiligheidsbeleid. Deze discussie, Waterveiligheid 21^e eeuw (WV21), beslaat de gehele veiligheidsketen en niet alleen de normeringdiscussie. De normeringdiscussie wordt gevoerd op basis van concepten en ideeën. Deze discussie en vooral de uitwerking daarvan zal meerdere jaren duren. Het onderzoek VNK-2 moet feitelijke informatie opleveren voor het WV21 traject en zal ook informatie kunnen aanleveren aan andere beleidstrajecten.

Het project VNK-2 levert o.a. de volgende waardevolle informatie op voor de waterschappen:

- Er wordt inzicht verkregen in de feitelijke overstromingskansen, faalmechanismen en zwakke plekken van dijkringen. Deze informatie kan:
  - door beheerders gebruikt worden voor het nemen van maatregelen in het kader van beheer en onderhoud;
  - door beheerders en provincies gebruikt worden om calamiteitenplannen op aan te passen;
  - als aanvulling dienen op de wettelijke toetsing, bij voorgenomen verbeteringswerken.

- Er wordt inzicht verkregen in de gevolgen van overstromingen. De berekende inundaties moeten worden gepresenteerd c.q. gevisualiseerd, zodat:
  - de resultaten inzicht verschaffen in de rol die compartimentering speelt en zou kunnen spelen;
  - de resultaten benut kunnen worden in discussies over ruimtelijke en economische ontwikkelingen;
  - de resultaten gebruikt kunnen worden bij de plannen voor calamiteitenbestrijding.
- De VNK–studie biedt de waterschappen de mogelijkheid om voor een aantal (minimaal drie) categorie C–waterkeringen informatie te verkrijgen over de overstromingskans en gevolgen bij doorbraak. Deze keringen kunnen dan ook beter voor het voetlicht gebracht worden bij een discussie over bijvoorbeeld versterkingswerken.
- VNK-2 levert input voor het bestuurlijke/politiek debat (2007/2008) over het gewenste veiligheidsniveau in ons land; waterschappen zijn daarbij een belangrijke partij en hebben net als het Rijk en de provincies behoefte aan een goede analyse van het huidige veiligheidsniveau en van de consequenties van het mogelijk overgaan naar een veiligheidsbenadering die gebaseerd is op risico's i.p.v. kansen.

De totale projectkosten bedragen € 20 miljoen. In de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen is een voorstel behandeld om, op verzoek van het Rijk, de waterschappen mede-opdrachtgever te laten worden voor VNK-2. De waterschappen dragen hierbij maximaal € 7 miljoen bij aan projectkosten. De Waterschappen hebben, gelet op de voordelen die het project de waterschappen oplevert, ingestemd met mede-opdrachtgeverschap.

Op 4 april 2006 heeft u in een informele verenigde vergadering de doorlichting van het taakveld Waterkeringen uitgevoerd aan de hand van het dynamisch deel WKBP 2006. Bij een richtinggevende stemming was bij u geen duidelijke meerderheid voor of tegen het standpunt van de Unie van Waterschappen om gezamenlijk deel te nemen aan VNK-2. Bij de behandeling van het dynamisch deel WKBP 2006 hebben wij besloten om vanuit het brede maatschappelijke belang aan te sluiten bij de besluitvorming in Unie verband.

Voor het HHSK betekent dit een investering van € 250.000,-- voor vaste projectkosten en interne tijdelijke personele inzet voor begeleiding en gegevensinwinning. De investering over de periode 2007-2008 bedraagt maximaal € 250.000,-- en is reeds opgenomen in de begroting 2007.

Voorstel:

Wij stellen u voor een krediet groot € 250.000,-- beschikbaar te stellen ten behoeve van participatie in fase 2 van het landelijke project Veiligheid Nederland in Kaart (VNK-2).

Dijkgraaf en hoogheemraden van Schieland en de Krimpenerwaard,

secretaris,

dijkgraaf,

mr. I.C.M. Baltus

mr. J.H. Oosters